

BÁSNICKÉ PŘEKLADY

OD ALEXANDRA PUTOVÁČA*

Ukradená kůň

Jak zinko prachu
se větrem houf —
tak leť betár**
na rybném koni.

„Aj odkud kmyr
tak rychle spěšil?“
„Aj právě — pouty
mé hříbě jechá.“

Tam se ti pasou
překrásní kůně, —
viz toto hříbě!
byl jsem si pro ně.

Tak boří chumy
ras jednou jedu,
do Tora na tré-
sté hříbě vedu.“

„Stůj, krajanečka,
to nemá být!
chci svého kůně
ras mazpét máti.“

* Ze spisu „Alexander Putowacz's Gedichte. Aus dem Russischen v. E. Szaryady und M. Hartmann“.

** Betár — dobrodruh, jenž se proti zákeřným protějším a nadbytkem svých hříběm se žilí Betár Setri obyvatelů vlastního komitátu a capadé hlavně kupce a duchovní. Lid mu není nepřítel, jelikož obyčejně odvážíveem, umělým jezdcem a chytřákem bývá. —

OBRAZY A ROMANCI Z UHER

OD ALEXANDRA PETÖFIHO*

Ukradený kůň

Jak zrnko prachu
se větrem honí —
tak letí bejár**
na rychlém koni.

5 „Aj odkud kmotr
tak rychle spěchá?“
„„Aj právě z pusty
mé hříbě jechá.

10 Tam se ti pasou
překrásní koně, —
viz toto hříbě!
byl jsem si pro ně.

15 Tak hošík chudý
zas jednou jedu,
do Tura na trh
své hříbě vedu.““

20 „Stůj, krajánečku,
to nemůž býti,
chci svého koně
zas nazpět míti.

* Ze spisu „Alexander Petöfi's Gedichte. Aus dem Ungarischen Fr. Szarvady und Mor. Hartmann“.

** *Bejár* — dobrodruh, jenž se proti zákonům prohřešil a nadbytkem svých bližních se živí. Bejár šetří obyvatele vlastního komitátu a napadá hlavně kupce a duchovní. Lid mu není nepřítelem, jelikož obyčejně odvážlivcem, smělým jezdcem a chytrákem bývá. —

Mé jesti stádo
na onom místě,
tam si to hříbě
mně ukrad jistě.“

25 Však sotva befár
to ještě slyší,
vždyť svého koně
let zase zspíší.

30 A odpověď už
jen v letu dána,
chtěl befár přece
zas těšit pána.

35 „„Aj nebuď ti snad
to hříbě k zlosti,
máš ještě koní
na pustě dosti.

40 Já ale neměl
než srdce svoje,
a to ukradla
mně dcerka tvoje.““

Ovčák

Ovčák sedí na oslu,
noha visí k zemi,
velký hoch, však větší má
ve prsou bol němý.

5 Byl dřív seděl, popásal,
hvízdal písňě líné,
a tu slyšel, milka že
stúně a že zhyne.

10 Rychle vzskočil, ostruha
kroky osla řídí,
spěchá domů — pozdě však,
mrtvolu jen vidí.

15 Aj což v bolesti se teď
sluší na ovčáka,
ne-li holí uderit
přes hlavu ušáka?

O krásná noc!

O krásná noc!
Zabrány v snění všechny nebes svíce,
ten velký měsíc, malá večernice,
o krásná noc!

5 A rosou jasnou lučina se leskne,
slavičí zvuky znějí plání teskné,
o krásná noc!

10 Ku milce své se mladík teskně loudí...
a vraždu v mysli beřár cestou bloudí,
o krásná noc!

Pan Pavel

Tak praví Pavel, dobrý myslitel,
a klobouk kosou posadil
a kníry sobě uhladil:
„Aj kdyby kat to vzíti chtěl!
5 Nač potřebuju taky ženu,
proč jí už dávno nevyženu?
Pryč s ní! — to bych si s ženou dal!“
A vykonal, jak povídal.

Pak praví Pavel, dobrý myslitel,
10 však klobouk kosou nevsadil
a kníry přitom nehladil:
„Aj kdyby kat to vzíti chtěl!
Proč jsem ji vyhnal ve hlouposti,
vždyť rozuměla domácnosti;
15 teď jmění pryč — dal jsem si, dal!“
A dělo se, jak povídal.

Zas praví Pavel, dobrý myslitel,
a klobouk kosou posadil
a moudře kníry uhladil:
20 „Aj kdyby kat to vzíti chtěl!
Zdaž vede litování k čemu?
Ďas jmění vzal, vem zbytek k němu!
Pryč s ním! — to jsem si věru dal!“
A vykonal, jak povídal.

Tu praví Pavel, dobrý myslitel,
a klobouk v oko posadil
a smutně kníry přihladil:
„Aj kdyby kat to vzíti chtěl!
Mám místo všeho přemýšlení
30 si zvolit nyní oběšení?
Nuž vyvolím — to jsem si dal!“
A vykonal, jak povídal.

Beťár

Listí stromů už se červená,
vichr podzimní jím zastená,
den je šedý, pole všechna šedá,
slouha, beťár přístřeší si hledá.

5 Slouha najde střechu hostinnou,
pod níž džbán a mísa pokynou,
a kde syt pak na měkounkém loži
žínce k prsoum všechnu bídu složí.

10 Ale beťár nemá domovu,
slyší všude chřestot okovů,
skrčen za roštím se zimou chvěje,
hubuje na chladnou noc a kleje.

Loupežník

Na nebi ještě bledý měsíc mešká,
u lesa stojí lupič sklíčený —
travičky všechny rosou ztíženy,
a v oku lupiče je slza těžká.

5 Podepřen o sekyrku smutně vzdechnul:
„Proč se má prsa k zhoubě zvlnila?
Matička milá dobře mínila,
matičko drahá, proč jsem neposlechnul?

10 Tvůj dům jsem opustil, to sídlo míru,
a s lupiči jsem dlel pak v závodu,
bych sobě k hanbě, lidem na škodu
žil život krvelačných netopýrů.

15 Teď odešel bych — pozdě tužbě mojí —
mou matičku mi smrt už odňala,
dům její doba v rumy uspala,
dům rozválen — však šibenice stojí.“

Dobrodružství vlka

„Tys jedl, příteli, tvůj zub se stápí
v krev posud, kdežto hlad nás krutý trápí.

Je zima hrůzná — svět se stápí v sněhu,
a vichr řve a hýká v pustém běhu.

5 A nikde človíčka ni malé zvěře,
nuž rei nám, pokrm kde tvůj zub si bere?“

Tak vlčí hejno bratříčka se táže,
a s pozdravením vypravovat káže.

10 On nasycen se slovu nezpečuje,
když zvědavá ho chasa obkličuje:

„Na pusté pláni boháč ovčák sídlí,
však sám a sám tam s ženou svojí bydlí.

A kousek za domem na pusté pláni
chlív ohražený ovčí stádo chrání.

15 Dva lupičové stáli u ohrady
za pozdní noci — já a panák mladý.

To chlapisko na žínku choutku mělo
a mně se zase tučných ovčí chtělo.

20 On loudil se kol domu až do rána,
já ovčí nedostal a sežral pána.“ —

Setkání se na pustě

Jak klidné jezero jsou pláně hnědé
a po nich panský kočár pískem jede,
a jede, letí přes ty sypké stezky,
jak příprěží by byly divé blesky.
5 Ohnivá čtverospřež si pyšně vede
a větrem rychle po té pláni jede.
Po hladké půdě kůň se neunaví
a přec se kočár náhle pozastaví!
Což postraňky se náhle přetrhly?
10 či vozkové snad v jamku převrhli?
Aj darmo hádáš nyní na obojí —
před vozem náhle pustý syn tu stojí.

Před vozem náhle pustý král zde stál
a divoké to spřeží memůž dál;
15 s bambitkou nataženou tiše stál,
bambitkou v ruce vozu udělal.
Vtom slyší, jak cos slabě vykřiklo,
jak by to malé ptáče zatíklo;
dřív kolem sebe, do vozu pak hledí,
20 vždyť možno, ptačátko že uvnitř sedí.
Ptačátko bylo žínka krásná, mladá,
jakých si obraz malíř v mysli sprádá.
„O smiluj se!“ — snad mluvila by dále,
však strachem řeč jí vázla nenadále.

25 A lupič radostně se dívá na ni
a osloví pak mírně krásnou paní:
„Jen zůstaň sedět, rač se klidně chovat,
já nechci cestu tvou už přerušovat,
však nežli spřež tvá zase vykročí,
30 o prosím, pohledni mně do očí!“
Bojácně oko k oku pozvedne —
ach srdce stydne, když v ně nahlédne.
On přijde blíže, znovu ještě prosí:
„Ach jednu touhu ještě srdce nosí!

35 O podej ruku, touhu utišíš...
jak, milostná? i v tom mne vyslyšíš? ...
O díky, díky tobě, hvězdo jasná,
smím třetí prosbu říci, paní krásná?
Už poslední a nežádám pak víc —
40 jen políbení, kněžno krasavic.
Jak? ty se zlostí, studem ruměniš?
Jen zlostí ne — čímkoli jiným spíš!
Já nechci při loučení zlosti tvé,
chci raděj upustit od prosby své;
45 zdaž vynucené také políbení
jak urvalý před časem rožeň není?
Bůh požehnej, milostná paní, tobě,
a zapomeň zas na mne v krátké době,
o zapomeň, já...“ nemluvil už dál,
50 a ve komoně ostruhy své vřal.
Kůň vzpíná se a letí divou mocí,
a nezastaví se až v pozdní noci.

UKÁZKY Z LEGENDY VĚKŮV
OD VICTORA HUGO

1

S v ě d o m í

Bled, s dětmi svými v kožích zvířecích,
rozerván, rozcuchán a v bouři hrůzné
před hospodinem prchal Kain, a když se
už večer blížil, došel úpatím
5 hor na pláň dálnou muž ten truchlý.
Mdlá byla žena, děti bez dechu,
i pravili: „Zde lehněm na zemi!“
On nespál, temnou snil on pod horou.
Pozdvihnuv hlavu spatřil v černém nebi
10 převelké oko, ve tmě rozevřené,
jež nocí pevně, tiše k němu shlíží.
„Jsem příliš blízko!“ praví ustrašen
a vzbudí děti a mdlou ženu svou
a prchá dále v pustý, smutný kraj.
15 Po třicet dní a nocí putuje,
bled, němý, třesoucí se úskoka,
jenž zpět pohlídnout se neosmělí,
bez míru, spánku, odpočinku. Došel
v kraj moře, v zem, pak Assur nazvanou.
20 „Zde útočiště přece nalezeno,
zde zůstanem, zde kraj je země už.“
A když už sednul — oko rozevřené
zas spatřil pevně k němu shlížející.
I vzskočil strachem bled a zvolal: „Skryjte,
25 o skryjte mne!“ a starce divokého
teď viděli se třásti synové,
a Kain pravil k Jabelu, jenž otcem
stal mužův se, již v stanech kožených
v dalekých pouštích žijou: „Rozestři
30 sem v tuto stranu stěny stanu svého!“

Rozstřeli stěnu větrem klácenou
a upevnili k zemi olovem.

A Zilla táže se teď světlovlasá,
to vnůčka Kaina, líbezná jak jitro:

35 „Což nevidíš nic více?“ — Vece Kain:
„Zřím posud oko to!“ A Jubal dí —
toť praděd těch, již krajem bloudíce
na trouby, bubny hudbu provozují —
„Však vystavím ti, otče, pevný val!“

40 A kovovou on stěnu zbuduje
a Kain dí: „Zřím posud oko to!“
I praví Hennoch: „Plot teď vystavme
ze samých věží vše odpuzujících,
hrad v městě vystavíme s cimbuřím
45 a město uzavřem pak závorou.“

A Tubalkain, toť praděd kovářů,
vystavěl město mocné, převeliké.
V kraj vyšli mezitím, co stavěl sám,
si jeho synové, by zapudili
50 všech synův Enos a všech dětí Seth.
Kdo kolem šel, byl jimi zadržen
a zraku oloupen a za večera
vždy k hvězdám metali své ostré šípy.

Zdi žulové se vznesly místo stanů,
55 železem spojovali balvany —
jak město pekelné zde stál ten hrad.
Zastíněn kolem kraj už obrovskými
teď věžmi, pohroužen jak věčnou v noc,
zeď byla hory silnější a nad vraty
60 stál nadpis: „Cestou tou sem nesmí bůh!“

Když hrad a zeď už hotovy, uvedli
pak starce ve věž z mocných balvanů,
on setrval však v smutku, v mlčení. —
„Už se to ztratilo?“ dí Zilla v strachu.

65 A Kain dí: „Zřím posud oko to!“
A mluví dále: „V zemi hlubinách
chci jako v hrobě žít co poustevník,
nic nespatriím — i mne nespatrií nic!“

70 Hrob hotov už a Kain přisvědčí: „Dobře!“
A sestoupil teď v hrobku hlubokou,
i usadil se ve tmě na stolec,
a nad ním zavřelo se klenutí. —

To oko bylo tam a zřelo naň.

10
15
20
25
30
35
40
45
50
55
60
65
70
75
80
85
90
95
100
105
110
115
120
125
130
135
140
145
150
155
160
165
170
175
180
185
190
195
200
205
210
215
220
225
230
235
240
245
250
255
260
265
270
275
280
285
290
295
300
305
310
315
320
325
330
335
340
345
350
355
360
365
370
375
380
385
390
395
400
405
410
415
420
425
430
435
440
445
450
455
460
465
470
475
480
485
490
495
500
505
510
515
520
525
530
535
540
545
550
555
560
565
570
575
580
585
590
595
600
605
610
615
620
625
630
635
640
645
650
655
660
665
670
675
680
685
690
695
700
705
710
715
720
725
730
735
740
745
750
755
760
765
770
775
780
785
790
795
800
805
810
815
820
825
830
835
840
845
850
855
860
865
870
875
880
885
890
895
900
905
910
915
920
925
930
935
940
945
950
955
960
965
970
975
980
985
990
995

Mahomet

Mahomet prorok někdy na svém mezku,
 a jindy zase na svém oslu jezdil;
 neb také mudrc mívá střídavě
 dny tvrdošíjné a dny méně moudré.

Rolandova svatba

Teď bijou se — přestrašně — děsivě;
 už dávno sklesli jejich ořové
 a sami stojí na ostrově rhonském.
 Mohutné, žluté vlny valí proud
 5 a víchr poutá rákos pod vodu.
 Snad ani archanděl by Michael
 nemohl pádněj rány rozdávat.
 Tak zápasili dávno před svítáním.
 Kdo by byl pozoroval za noci,
 10 když zbrojili se, byl by spatřil krásné
 dva mládce, jaré jak panenské růže.
 Dvě děti usměvavé, rozkošné,
 jež včera ještě blahem otcům byly,
 dnes jako ve pancířích démonové
 15 se rvou a z očí divý plam jim srší.
 Teď zápasí dva černí, němí reci.
 Lodníci, již je byli zavezli,
 zas prchli rychle na břeh bezpečný
 a sotva ohlédnout se osmělí.
 20 Neb reci ti jsou sire Olivier
 a Roland druhého je slavné jmeno.

Co přirazili k břehu lití reci,
 ni slovíčka z nich žádný nepromluvil.

Bylť Olivier dědic Viennský,
 25 a předkem Garin mu, a otcem Gérard,
 jenž byl ho k boji tomu ozbrojil.
 Na jeho štítu vryt jest obraz Bakchův,
 válčící s Normany, a Rollon zpítý
 a Rouen v rumech svých; bůh vína s smíchem
 30 sedící na vozíku s tygří spřeží,
 zahání všechny, kteří cider pijou.

Pokryta přilba křídly dračími,
a na svém těle košili má z kovu,
již nosil druhdy slavný Salomo.
35 Meč září jako oko démonovo,
sám byl v něj kdysi jmeno svoje vryl.
Viennský arcibiskup sám byl přilbu
hraběcí požehnáním posvětil.

V kov oděn Roland a má Durandartu.

40 Přetěsně stojí, rvou se tak, že horký
dech brnění jim jejich zakalí,
a nohu tisknou k noze; když dupnou,
zatřesou ostrovem, a v železo
se vtíná ocel tak, že s přilbice
45 kus letí po kusu — je nevzruší to,
že kusy zaletají do řeky.
Po ramenou jim z hlavy zruděné
už proudy jasné krve slévají se.
Sire Olivier, ranou dostížen,
50 zří náhle přilbu s mečem na zemi,
svou ruku bez zbraně, bez přilby hlavu
a Rolandovo oko sršící!

V modlitbě hoch na otce vzpomíná.
Nad hlavou jeho svítí Durandarta,
55 jest ztracen. Rekovný však Roland dí:
„Mým strýcem jesti Frankův král a chci
být hoden královských svých příbuzných:
spatřím-li nepřítele bezbranného,
zastavím seč. Meč jiný vyhledej
60 a hled' si vybrat ocel vskutku dobrou.
Přines též vína, neboť věru žízním.“
Dí Olivier: „Díky!“

„Počkám zde,
zas Roland, „hled' jen přispíšiti sobě!“

Olivier zavolá ukrytého
65 hned plavce: „Běž a rychle k městu,
reci otci mému, jeden že tu z nás
meč potřebuje; pak že parno nám.“
Pod křoví reci oba usedli,
uvolní vzájemně si brnění,
70 umyjou tvář a hovoří pak spolu.
Zakrátko plavec zde, byl promluvil
se starým hrabětem a přinášel
meč s vínem tím, jež Pompej druhdy píval
a jež se daří na tournonských stráních.
75 Meč nový Closamont byl proslulý.
Zas prchnul plavec, reci klidně dále
si hovoří o jasném nebi dnešním.
Olivier připijí Rolandu;
pak vyskočí, boj zlý zas začíná,
80 chtivostí po boji jsou rozpálení
až k šílenosti, v srdci jakýs bůh
jim šepce stále: „Aj ty zvítězíš!“,
a hlasitěji šepce vždy, čím více
zrak jejich srší a meč jejich svítí.
85 Krev rudá proudí v mocných potocích,
den prchá, slunce zvolna zapadá,
noc nastává.

A Roland dí: „O bratře,
mně je tak divně, jsem snad nemocen,
už pevně nestojím a milerád
90 bych odpočinul!“

„S boží pomocí,“
dí krásný Olivier s úsměchem,
„chci mečem zvítězit, ne zimnicí;
ulehni v trávu, chládek přivanu
ti chocholem své přílby, Rolande.
95 Spi blaze, dobrou noc.“

Však Roland zas:
„Tys dítě! Vždyť jsem zažertoval si.
Chci čtyry dni a noci bojovat
a ani hodinku si odpočinout.“

100 Boj znovu počíná, krev proudí zas,
Durandart s Closamontem tepou se,
že letí nočním temnem mocné jiskry,
bijou se, až se řeka rozkouří,
až kolemjdoucí žasna mní, tam v mlze
že dřevaři jsou, jižto stromy kácí.
105 Den šerí, rány posud padají,
zas soumrak zde, a ještě bojujou,
a nové jitro zas, a stálý boj!

 Třetího dne na chvílku k stromu sednou,
pohovoří a zase bojujou.

110 Tři dni už čeká Gérard ve Viennu
na návrat dítěte. Teď pošle na věž
stráž, by se poohlídla po synu.
„O pane,“ dí stráž, „posud bojujou!“

115 Den čtvrtý minul, břeh a ostrov se
strašnými stále třesou ranami.
Honí se stále neunavení,
rozbíjí meč o meč a lítají
jak mračné víry křem a příkopy.
Konečně chopí Olivier druhá,
120 jenž se už v svojí vlastní krvi brodí,
vyrvе mu meč a vrhne do řeky.

 „Teď já zas,“ dí Olivier, „pro jiný
meč pošlu ti, to pro ten, jedině
jenž po Durandartu se tobě hodí.
125 Dřív obru Sinnagogu náležel,
však otec můj, když obra usmrtil,
meč ten si vzal.“

 Vytrhnuv mocný dub
i s kořenem dí Roland se smíchem:
„Ta hůlka zde mně také dostačí.“

Z BÁSNÍ
HORVATA UGOJE GJ. OGNJANIĆA

Děvojčiny stesky

V pyšném a velkém panském dvoru
povyrostla mladistvá děvojka
za šestnácte snů to jarostkvoucích,
za šestnácte let to krásných dívčích.
5 Mladistvou však těžké moří žaly,
pro slunce si zasteskla ta mladá,
na slunce si sluníčko zde stýská.
„Oj ty slunce,“ jme se děvče mluvit,
„oj ty slunce, nevole ty moje,
10 tebou povstaly mi všechny žaly.
Když vycházíš ránem na východu,
hned se hlava naplní mi žaly.
„Zdaž můj drahý bdí, či ještě dřímá,
pakli bdí, zdaž také na mne myslí,
15 pakli spí, zdaž sní též drahý o mně!“
A když blíží se pak k polednímu,
hned se srdce naplní mi žaly.
„Zdaž mne věrně miluje též drahý!“
A když je již slunce na západu,
20 hned se duše naplní mi žaly,
nejtěžšími, však i nejsladšími:
„Přijde-li můj drahý k svatbě pro mne!““

Bohatý ženich

Junák prosí za mladou děvojkú:
„Oj děvojko, plamenné mé slunce,
přijdou-li ti ledající svati,
nepřijímej od svatů těch darů,
5 náramky ni, jablka ni zlata,
ani klenot na krk z perel bílých,
ani hedváb tkaný z pršků slunce,
prstenů ni z mejčistšího zlata, —
nýbrž sečkej, až já junák přijdu,
10 neboť u mě větší najdeš blaho,
mámť já, děvo, čarokrásné dvory,
ve dvorech těch síla leží zlata,
mimo zlato síla bílých perel,
mimo perly skvostné drahokamy!
15 U mém dvoru — zázrak nevídaný! —
živý oheň založily víly,
věčně hoří jak na nebi slunce,
věčně svítí jak den bělostkvoucí!
Kolem dvora devět pevných tvrzí,
20 ve tvrzích pak silná stojí vojska,
jež tě střežit budou jako zlato.
,Dvory moje‘ — to je srdce moje,
,živý oheň‘ — láska k rodu mému,
,devět tvrzí‘ — prsa má junácká,
25 ,a ta vojska‘ — pravice má silná,
vždyť jsem junák rodu horvátského!“

UKÁZKA Z BÁSNÍ NORVÉŽSKÝCH
BJÖRNSTJERNE BJÖRNSONA*

1

Hned malá Venevilka přiskočila
a k milci se přitočila,
a pěje, zvuk že z vsi až letí ven:
„Den dobrý, dobrý den!“
5 a po ní ptactvo pěje pozdrav ten.

Z modráčků věnec má pro hochu svého:
„Hle barva to očka mého!“
On vzal jej, pustil jej, však vzal hned zas:
„„Bud s bohem — nemám čas!““
10 a výskavý již polem letěl hlas.

A druhý plete z květů světlých, krásných:
„Hle barva to vlasů jasných!“
a plete dál a v jedné z krásných chvil
sešpoulí rtíky včil —
15 zasmál se, zapýřil a políbil.

A zase z bílých liljí třetí splítá:
„Má pravice hle tě vítá!“
A čtvrtý, rudě stkvoucí na pohled:
„I levici měj hned!“
20 On vzal je, zatoužil: „„Aj tys můj svět!““

* Björnstjerne Björnson narodil se 8. prosince r. 1832 v osamělé norvéžské krajině dovrejälldské. Po urputném boji s nenávisť a pohrdáním dobyl sobě konečně jména prvního básníka skandinávského, takže mu nyní sněm zemský sám ročně 1000 tolarů „platu pro básníka“ vyplácí. Hlavními díly jeho je „Král Sigurd“ a povídky vesnické. Z posledních sděluju nahoře umístěné veršované episodky. J. N.

Všech druhů, barev věnce jemu splítá:

„Nechť srdce tvé nezamítá!“

A on ji přitom hořce plakat zhlíd. —

„Pro všechny sobě přijď!“

25

On mlčel, vzal je, ztratil ale klid!

S poupaty a listím strom stál pohotovu:

„Chceš být mým?“ dí zima a zadechla znovu.

„„Ne, má drahá, prosím, nečiň to,
pokud poupě není rozvito,““

5 prosil strom a chvěl se v bílém krovu.

Rozkvětlý byl strom, v něm slavík píseň jásal:

„Chceš být mým?“ mu vítr houpavý zahlásal.

„„Nech mne — nech mne, prosím, přemilý,
bychom ovoce si zplodili,““

10 prosil strom a v bouři se otrásal.

Dozrálo mu krásně po přemnohém bolu:

„Chceš být mým?“ dí panna, krev

a mléko spolu.

„„Ano, moje milá, beř jen, beř,
nejmilejším jsi mně hostem, věř,““

15 pravil strom, a sehnul vše k ní dolů.

UKÁZKA STARONORDICKÝCH PÍSNÍ
NÁRODNÍCH

Píseň o Stigu rytíři

(Islandská)

Rytíř Stig si zašel v les,
z lesa si runské řezby nes.

5 Zašel v les,
z lesa si runské řezby nes.
Pravicí nalil víno, med,
levicí runy hned rozmet.

10 Víno, med,
levicí runy hned rozmet.
Pod Regisin se zmátly šat,
pro Kirstinu jež měly plat.

Zmátly šat,
pro Kirstinu jež měly plat.
Regise zbarvil tváře stud,
jeho však zmrazil zlý ten blud.

15 Tváře stud,
jeho však zmrazil zlý ten blud.
„Matičko drahá, rad' a leč,
ode mne odvrať nebezpeč'!

20 Rad' a leč,
ode mne odvrať nebezpeč'!“
„Nechť se ti stane cokoliv,
tíše lež, rady pamětliv!

Cokoliv,
tíše lež, rady pamětliv!

25 Kdybys až přes tři vody šel,
Regise přec bys neušel.

Vody šel,
Regise přec bys neušel.“
V moci ji čár tam přivábil,
30 odvrácen v loži rytíř byl.

Přivábil,
odvrácen v loži rytíř byl.
Ona jak v milky něhotě,
on však jak dítě v dřímotě.

35 V něhotě,
on však jak dítě v dřímotě.
Prosí ho v lásky chorobě,
on však tu jako ve mdlobě.

V chorobě,
40 on však tu jako ve mdlobě.
Z lože ubíhá napohled,
on však ji nevolá víc zpět.

Napohled,
on však ji nevolá víc zpět.
45 Králi hned práli: „Každou noc
Regisu Stig si beře v moc.

Každou noc
Regisu Stig si beře v moc.“
K pážeti král dí: „Hochu hej,
50 Regisu hned mně přivolej!

Hochu hej,
Regisu hned mně přivolej!“
Na bedra vzala skvostný šat,
poslušna bystří kroků chvat.

55 Skvostný šat,
poslušna bystří kroků chvat:
„Zdráv budiž, drahý otče můj,
rci mi, proč spěchal posel tvůj?

60 Otče můj,
rci mi, proč spěchal posel tvůj?“
Zakývne král: „Tak kázal jsem,
Regiso, pojd' a sedni sem!

Kázal jsem,
Regiso, pojd' a sedni sem!
65 Rci mi, zdaž vpravdě každou noc
Stig si tě rytíř beře v moc?

Každou noc
Stig si tě rytíř beře v moc?“
„Pravda je, že jsem k němu šla,
70 hanby jsem s ním však medošla.

K němu šla,
hanby jsem s ním však nedošla.
V noci mne čár tam přivábil,
odvrácen v loži rytíř byl.

75 Přivábil,
odvrácen v loži rytíř byl.
Já tu jak v milky něhotě,
on však jak dítě v dřímotě.

80 V něhotě,
on však jak dítě v dřímotě.
Prosím ho v lásky chorobě,
on však tu jako ve mdlobě.

V chorobě,
on však tu jako ve mdlobě.

85 Z lože jsem vstala napohled,
on však mne nevolal víc zpět.

Napohled,
on však mne nevolal víc zpět!“
„A když tvou šetřil dívčí čest,
90 odměněn v cti nechť tebou jest.

Dívčí čest,
odměněn v cti nechť tebou jest.
Jemu se vděčně zachovám,
s dcerí svou devět zámků dám.

95 Zachovám,
s dcerí svou devět zámků dám.
Devět dám zámků, dceru sám,
dvanáct též hříven zlata dám.

Dceru sám,
100 dvanáct též hříven zlata dám!“
Zpěvák pak pěl a hudec hrál,
Regisu Stig když sobě bral.

Píseň o Ribbaldu

(Islandská)

Uháněl pustou plání,
bouří a nehodou,
držel si v pevných rukou
květ, nevěstičku svou.

5 Spatří ho pyšné hrabě
s kořistí letmo jet:
„Ribbalde, hodláš domů
lup svůj si odnést zpět?“

10 „Hrabátko, mlč, řeč drzou
proto ti odpustím,
s Markýtkou, sestrou svojí,
že domů odjždím.“

15 „Gullbrunu znám já dobře,
marný je ves tvůj mam,
královu kradeš dceru
a láska tvá je klam.“

20 „Tobě ji neodnáším,
pro mne ten poklad jest;
chraň se, sic odpoví ti
meč můj a moje čest.

Meč ten ti ale provždy
v službu má věrnou být,
zamlčet chceš-li králi,
co zde jsi musil zřít.“ — —

25 Ostruhu zafal v koně,
s Gullbrunou dále jel,

ku královskému zámku
však druhý rychle spěl.

30 „Králi můj, vás zde poutá
víno a med a ples,
zatím vám dcerku vaši
oř bujný poodnes!“

35 „V dceři své, v dceři svojí
největší poklad mám,
rci již, kdo děvče krásné
chce směle odnést nám?“

40 „Ribbald to, pane králi!
Přemnohý při něm vděk,
praví se, nikde v světě
že není taký rek!“

Vyskočil král a v zlosti
mocný byl jeho skok,
překotil stůl i rozlil
ves purpurový mok.

45 O zemi mrštil harfou,
vydala žalný zvuk,
se strunou jak by její
i vešken život puk.

50 „Synové,“ zvolal, „na kůň,
rozbuřte ves svůj hněv,
loupežník za vinu svou
má svoji cedit krev!“

Uhání Ribbald pustou,
bouří a mehodou,
55 drží si v pevných rukou
květ, nevěstičku svou.

Z dálky se ozve dusot;
Gullbruna hledí zpět:
„Otec můj, bratři moji,
60 a rychlý jich je let!

Nejmladšího mně bratra,
Ribbalde, jenom chraň,
matce je nejmilejší
a proto prosím zaň.

Život mu mladý daruj,
útěchou nechť jí jest,
ostatních o všech padlých
on dodá jí pak zvěst.“

„Přivážu k vrbě koně,
70 vyčkám zde jezdců všech,
cokoli nechť se děje,
jen mluvení zanech.

Radím ti, Gullbruno má:
pokud meč seče můj,
75 cokoli zříš a slyšíš,
mé jmeno nejmenuj!

Nejmenuj jmeno moje,
třeba i krev mou zříš,
nejmenuj jmeno moje,
80 sic mne tím usmrtíš.

Nechť mne i klesat spatříš,
bídne již blednout zříš,

nejmenuj jméno moje,
sic mne tím usmrtíš!“

85 Zástup se již již blíží
se strašným prokletím,
jedenáct synů s králem,
i devět zefů s mím.

Po pustě mečů řinkot
90 letí a boje řev,
z mnohých již, z mnohých ran již
se řine rudá krev.

První se král sám skácí
se svým i komoněm,
95 Gullbruna blednouc vidí,
jak krví rudne zem.

Pak zří se švagry kácet,
tuší již sester stesk,
Ribbaldův meč se točí
100 vkol jako jasný blesk.

Na švagry bratry musí
po sobě klesat zřít,
masycená že pusta
již nechce krve pít.

105 A tu již jedinkého
ze všech těch živa zří:
Gullbrunin brat nejmladší
s tou zlatou kadeří.

„Ribbalde, probůh, milost!
110 vždyť to tak mladý druh!“
Ribbald se vtom obrátí:
„Zle činíš, přísám bůh!“

Sotva to slovo zahles,
fal ho již hochův meč;
115 hocha pak ovšem skolil,
co platna však ta seč?

Krvavý meč pan Ribbald
o nízký otřel keř:
„Gullbruno, zlé zasloužíš,
120 vše zlé zasloužíš, věř!

Lásku však mou poznávej,
budiž ti mocný štít,
zradilas mne, však láska
ti musí odpustit.

125 Kdyby i zlost se dmula
k samým až nebesům,
láska, ach láska nedá
ni prohřešit se rtům!“

130 Zemdlelou rukou pannu
na kůň si zase zdvih,
k bratrovu zámku pustou
dál zvolna, zvolna tih.

„Ribbalde, buď mi vítán;
smíšený s vínem med
135 poharem plným vypij
a mdlý si zjasníš hled!“

„Nech mne jen, bratře milý,
poharu nežádám,
zři jen, co zde ti nesu,
140 vždyť nepřicházím sám.

Rigarde, poslyš, bratře:
mladičkou choť ti dám,
sám se však loučím s tebou
a v hrob se ubírám!“

145 „Vzal bych ji, milý bratře,
skončil bych rád tvůj trud,
vzal bych ji, kdybych věděl,
že pannou doposud.“

150 „Vezmi ji, Rigarde můj,
přisáhám milerád,
že jsem jí ústa zlíbal
jen jednou, jedinkrát!“

155 Sklesnuv pak náhle k zemi,
bledý a mdlý jak stín,
hlavu si ještě složil
v ten její měkký klín.

160 Ona však prála plačíc:
„Pannou jsem, přísáhám:
nikdy se neprovdám víc
a věrnost zachovám!“

Píseň o Martinu

(Islandská)

Aj byl to mladý Martin,
jenž k služebníkům svým děl:
„Jakž rád bych ze kláštera
Lucii vylákati chtěl!“

5 „Nuž na máry se polož
a lež jak mrtev, živý lhář!
Nechť nikdo nepoznává,
že červena je tvoje tvář!“

10 Byl pátý den, den postní,
když zastonával víc a víc,
a sobota když přišla,
již smrti přizpůsobil líc.

15 A hned po celém Dánsku
a ku všem tvrzím posel dán,
jenž světu vyřizoval,
že zemřel Martin, mladý pán.

20 Z kláštera vyšly panny,
když pohřeb z hradu jíti měl,
za Martinovým tělem
předlouhý, smutný průvod šel.

A když pak bylo po mši,
zas vracely se v pohodlí,
jen panenka Lucie
u mrtvoly tu sama dlí.

25 A zpívá mu zde žalmy,
tři napřed, po těch ještě víc:
na marách Martinova
zas náhle oživila líc.

30 „Slyš, panenke Lucie,
a vyslyš mne, neboj se jen,
můj oř tam v dvoře stojí
a chce tě vynést z domu ven!

35 Slyš, panenke Lucie,
svých starostí si již uspoř,
sto mužů obrněných
tam v dvoře stojí a můj oř!“

40 Jakž harfy hlasně zněly,
jakž každý hlasně písně pěl,
když Martin, ženich mladý,
s nevěstou svojí domů spěl!

Z kláštera vyšly panny,
a každá dí v myšlénkách svých:
„Kéž také mne odvezou,
bůh Otec dej to v nebesích!“

Píseň o Olöfě

(Islandská)

Král dcerky své jme vyptat se:
„Což nechceš letos provdat se?“

„„Aj každý v domě pravdu dá,
že vdavka mne nenapadá!““

5 „A koho že jsi v doubravě
ku prsoum tiskla háravě?“

„„To bylo jedno z děvčat mých,
a nikdo z rytířů snad tvých.““

10 „Což mají tvoje děvčata
též tílka mečem opjata?“

„„To nebyl, otče, mečík zas,
snad že se leskl klíčníc pas.““

„Což dívky tvé v novější čas
snad nosí krátký, mužský vlas?“

15 „„To nebyl vlasů krátký stříh,
toť copy, těsný věnec z nich.““

„A nosí snad tvé soudruhy
na malých nožkách ostruhy?“

20 „„To nebyla as ostruha,
spíš zlatá botek popruha.““

„A jakže tvých teď u děvčat
jak u mých manů krátký šat?“

„„Když louka rosu setřásá,
šat dívčina si vykasá.““

25 „A či byl šedý koník dál,
jenž sedlán u tvé fortny stál?“

„„Již otázek si dále spoř,
z hor smka byla, žádný oř!““

30 „A čiže ruku mám já tu
na svojim sedle připjatu?“

Čiže ta nožka, pohleď sem,
jež houpá se mi za pasem?

Čí je ta hlava krvavá,
jež na mém sedle vyspává?“

35 „„Již toho muže poznávám,
jenž světem byl mně sám a sám!

Jakž neznat oudů krvavých,
když často v loktech dlely mých!

40 Teď přála bych, o otče můj,
by ohněm lehnul dvorec tvůj!

By zprostřed krutých plamenů
zřels na mé srdce z kamenu!

Nechtěla bych ti pomoci,
i kdybys hořel do noci!““

45 A sotva kletbu zasteskla,
již v dvoře zář se rozbřeskla.

Králova hlava hořela,
královna hořem umřela.

Píseň o kostkách

(Islandská)

Jakž šperkují se všechny paní,
myslejí na šat v bdění, spaní!

Ta v hedváb, ona v plátno bílé,
i nožky kráslí přeztepilé.

5 Hle venku skví se leto krásné
a panna sedí v jizbě jasné.

S rytíři v kostky pozahrává,
jich o statek je obehává.

10 Již není více hráče tady,
leč Limike, náš sokol mladý.

Ten srdce má jak kámen tvrdé.
„Chceš se mnou pohrát, děvče hrdé?”

O celou obuv svou chci házet!“
„Na obuv budu obuv sázet!“

15 Sotva se kostka dotočila,
radostí panna vyskočila.

„Já hrála dobře, na mou věru,
a punčochy i střevíc беру.

20 Jakž spolu hodí se to dvoje, —
nuž radujte se, družky moje!“

„Chci nyní sedlo s ořem sázet,
chceš, děvče, ještě jednou házet?“

„Já přijímám tu sázku tvoji,
a sázím na ni služku svoji!“

25 Sotva se kostka dotočila,
radostí panna vyskočila.

„Já hrála dobře, na mou věru,
a sedlo si i s ořem беру.

30 Jakž spolu hodí se to dvoje, —
nuž radujte se, družky moje!“

Však polem bloudí mládce noha,
on vzývá mebe, vzývá boha,

a svatého on Knuta prosí,
jenž pomoc nešťastníkům nosí.

35 Má smutek v srdci, tvář je bledá,
a přece zase ku hře sedá.

„Bys hrála dále, žádám tebe,
a nyní sázím sama sebe!“

40 „O rovnou sázku kostky házím,
za tebe sebe ve hru sázím!“

Však když se kostka dotočila,
tu panna více neskočila.

A mládec dí teď, v stejnou měru:
„Já hodil dobře, na mou věru!“

45 Mládec a panna ovšem dvojí,
leč hodí se to, budem svoji!“

„Mám v truhle deset hřívěn v zlatě,
nuž vezmi si je ku výplatě!“

„Jakou by muž měl z toho hanu,
kdy vzal by zlata snad za pannu!“

A panna s mládcem v chrám již vchází
a písní mé již dech dochází.

Píseň o Frísech

(Färeyjarská)

Již Frísové veslo opřeli v břeh
a s odplutím měli velký spěch,
však pannin je staví hlasný vzdech:
5 „Nenechte ve Frísku mne zhynout!
Ach plavče fríský, sečkej, stůj,
nechť vykoupí mne otec můj!
Můj otec má mne jistě rád,
rád za mne jeden dá svůj hrad,
nenechá ve Frísku mne zhynout!“ —
10 „Mám hrady dva jen, nemám víc,
z těch nedám za tě polovic,
ty musíš ve Frísku již zhynout!“

A Frísové veslo opřeli v břeh
a s odplutím měli velký spěch,
15 však pannin je staví zase vzdech:
„Nenechte ve Frísku mne zhynout!
Ach plavče fríský, sečkej jen,
já přece z Fríska vyjdu ven!
Má matka nemá žádný hrad,
20 však za mne skvostný dá svůj šat,
nenechá ve Frísku mne zhynout!“ —
„Mám roucha dvě jen, nemám víc,
z těch nedám za tě polovic,
ty musíš ve Frísku již zhynout!“

25 A Frísové veslo opřeli v břeh
a s odplutím měli velký spěch,
však pannin je staví zase vzdech:
„Nenechte ve Frísku mne zhynout!
Ach plavče fríský, sečkej, stůj,
30 vždyť vykoupí mne ženich můj!

Můj ženich má mne jistě rád
a dá vám koráb za mne v plat,
nenechá ve Frísku mne zhynout!“

35 „Já jenom dva koráby mám,
však oba za tebe je dám,
ty nemáš ve Frísku mně zhynout!“

Již Frísové veslo opřeli v břeh
a s odplutím mají spěch a spěch,
v smích hlasný se změnil pannin vzdech:

40 „Ve Frísku již nemusím zhynout!“

Píseň o Aagovi a Else

(Dánská)

Toť rytíř byl pan Aage,
jenž na ženitbu šel
a z nejkrásnějších panen
si Elsu vynašel.

5 Ach panenku měl Elsu,
byl ovšem její pán;
však v týž den za měsíc již
byl Aage pochován.

10 A Elsa smutek měla,
že nelze nalézt slov,
že věst o jejím smutku
šla pod tmavý až rov.

15 Věst přišla, rytíř Aage
i se svou rakví vstal
a ke komůrce její
se pracným krokem bral.

20 Na vrata rakví klepal,
a děsně klepal zas:
„Vstaň, panenská má Elso,
toť tvého muže hlas!“

A Elsa odpovídá:
„Já neotevru dřív,
brž Ježíšovo jméno
mně merceš jakby živ!“

25 „Vstaň, panenská má Elso,
a otevři mně včil,
znám Ježíšovo jméno,
jak bych tu ještě žil!“

30 A s uplakanou tváří
Elsička vstává už,
a s ní v komůrku její
se zavřel mrtvý muž.

Hřebínek zlatý vzala
a češe jeho vlas;
35 při každém měkkém vlásku
se rozplakala zas.

„Ach poslyš, pane Aage,
ach poslyš, drahý můj!
Jakž je to v černé zemi,
40 a jaký hrob je tvůj?“

„Vždy, když se rozraduješ
a jasný je tvůj hled,
je hrob můj uvnitř vonný
jak samý růže květ.

45 Vždy, když se rozesmutníš
a když ti vymře zpěv,
mám všude ve svém hrobě
jen černou, ssedlou krev.

Již volá kohout rudý,
50 já musím dále zpět;
již pod zem musí mrtví,
já musím s nimi zpět.

Již volá kohout černý,
já musím odtud hned,
55 a nebe se otvírá
a ve hrob musím zpět.“

I vstal pan rytíř Aage
a rakev svou zas vzal,

60 a ku hřbitovu nazpět
se pracným krokem bral.

Však láska panny Elsy
je mocnější než děs:
i šla za milým mužem
přes tmavý, dlouhý les.

65 A když tak ku hřbitovu
přichází blíž a blíž,
tu zlaté jeho vlasy
zří blednout, blednout již.

70 A když tak ze hřbitova
jde ke kostelu blíž,
tu různé jeho tváře
zří blednout, blednout již.

75 „Nuž poslyš, panno Elso,
již usuš mladou líc,
ty mesmíš více plakat
ni smutna býti víc.

80 Nuž pohledni tam k nebi,
jak hvězdnata ta výš,
a uzříš, jak se ztrácí
již noc i její říš.“

I obrátila k nebi
a ku hvězdám svou líc;
vtom mrtvý propadnul se,
již nespatri ho víc.

85 Šla domů panna Elsa,
dál žila smutek vdov,
v týž den pak za měsíc již
se zavřel nad ní rov.

Píseň o duši dítěte

(Dánská)

— Jakž má se v poli zelenati obilí,
když rodiče své dítě živé pohřbili?

To dítě plakalo a volalo svůj žel,
hlas dítěte do samých nebes šel.

5 A k anděli bůh Otec ihned hles:
„Ty, přiveď mně to dítě do nebes!“

„Teď došlo jsem již šťastně do nebe,
ach nech mne na věky zde u sebe!“

10 A dítě plakalo a volalo svůj žel,
hlas dítěte až dovnitř nebe šel.

Bůh Otec k dítěti to slovo děl:
„Proč pláčeš dál, proč voláš dál svůj žel?“

„Jakž nemám smutno být a plakati,
když matka musí v pekle pykati?“

15 A k anděli bůh Otec ihned hles:
„Ty, přiveď mně tu ženu do nebes!“

„Teď přišli jsme již oba do nebe,
ach nech nás na věky zde u sebe.“

20 A dítě plakalo a volalo svůj žel,
hlas dítěte až dovnitř nebes šel.

Bůh Otec k dítěti to slovo děl:
„Proč pláčeš dál, proč voláš dál svůj žel?“

„Jakž nemám smutno být a plakati,
když otec v pekle musí pykati?“

25

A k anděli bůh Otec ihned hles:
„Ty, toho muže přived' do nebes!“

„Teď přišli všichni tři, jsme do nebe,
o mech nás na věky zde u sebe!“

Píseň o myslivci z Řecká

(Nizozemská)

Šel do hlubokých lesů,
však honba jeho nesla zmar,
an nalez tam jen muže
a muž ten spoután byl a stár.

5 „Ach mladý myslivečku,
zlou ženu kryje tmavý keř,
té do cesty-li přijdeš,
je po tvém mladém žití, věř!“

10 „Mám snad se ženy báti,
když mezastraší mne ni muž!“
Však sotva že se prohles,
ta žena stála před ním už.

15 A jeho za rameno,
za uzdu koně vzala včil,
a do vrchu je hnala,
vrch vysoký byl přes sto mil.

20 A vrchy šly vždy výše
a doly šly vždy níž a níž,
vtom na rožni zří muže
a dva zří usmaženy již.

„Když mám zde bídne zemřít,
jakž na své mladé oči zřím,
tož lituju teď velmi,
že sem až z Řecká přicházím.“

25 „Aj, jsi-li z řecké země,
odtamtud svého muže mám,
kdo otec tvůj, kdo matka,
nuž rci jen, možno, že je znám!“

30 „Mám rodiče své zváti
a muž že odtamtud je tvůj?
Nuž řeckým králem zove
se odedávna otec můj.

35 Markétka, dobrá paní,
je matka moje, jeho choť,
víš jména nyní obě
a smrtí mne víc neprovod!“

40 „Vím, král že řecké země
muž obrovské je výše tak,
že nevzrosteš-li výše,
těž nemusíš ni žíti pak!“

„Jakž nemám vyrůst výše,
lét teprv jedenácte mám
a musím silně vyrůst,
výš, mnohem výš, než les je sám!“

45 „Nuž vyrosteš-li výše,
ba mnohem výš, než les je sám,
tož mladou já a pyšnou,
přepyšnou dcerku zase mám.

50 Ta na své hlavě nosí
korunní z velkých perel skvost,
a co již králů přišlo,
z nich žádný neměl pro ni dost.

55 A na prsou svých nosí
lilii bílou a v ní meč,
sám ďábel snad by z pekél
se s dcerou mou nepustil v seč.“

„Tak chválíš svou si dcerku,
že chtěl bych uzříti ji jen

60 a tajně zulíbati,
vyřídit odtud dobrý den.“

„Mám koně trpaslíka,
je rychlejší než vichr sám,
já ti ho tajně půjčím,
zda nalezneš si cestu k nám.“

65 Již na koníku sedí
a v skoku provolává lest:
„Měj dobře se, ty babo,
tvá dcera příliš černa jest!“

70 „Kéž mám tě ještě v rukou,
ty bys mně více neušel,
a že má dcera černa,
to věru sotva že bys děl!“

75 Vyrvala pahýl v dolu
a prala vztekle v strom a strom,
že peň i list se třásly,
jak by si zaleh do nich hrom.

Píseň o Anně

(Nizozemská)

„Ach Anno,“ pravil, „Anno,
kamž pěkný poděl zpěv se tvůj?“
„Jakž mám já ještě zpívat,
když za tři dny již pohřeb můj!“

5 A sotva byla v zemi,
Jan mladičkou si ženu vzal,
ta děti tloukla, prála:
„Již za chlebem si jděte v dál!“

10 Kolem deváté zrána
mohs děti tři z domova jít
a nad hrobem jich matky
se smutně pozastavit zřít.

15 Tam modlily se, pěly
a poklekly na hrobní mech,
a na modlitbu jejich
hrob rozpuk se na místech třech.

20 Druhorozeně vzala
a položila si je v klín,
a na nadrech jí leží
nejmladší, nejmilejší syn.

Synkovi dala pít, jakž
u ctnostných matek vídáváš:
„Ach děti,“ prála „děti,
což dělá doma otec váš?“

25 „Ach matko,“ prály, „matko,
my máme příliš velký hlad,
vstaň honem a pojď s námi,
pojď s námi chléb si vyžebat!“

„Ach děti,“ prála, „děti,
mně do země již ustlal bůh,
mé tělo pod zemí je,
mé tělo v zemi, s vámi duch!“

Píseň o Odilii

(Německá)

Od narození slepa už,
a proto otec, zlostný muž,
dal soudek upravití.

5 Se soudku jedno víko sňal
a Odilii dovnitř dal,
pak do vody ji hodil.

Tři dni tři noci ploula tak,
až v mlýnské kolo přišla pak
a kolo zastavila.

10 Ze mlýna mlynář vyšel ven:
„Můj bože, což to v kole jen,
že máhle zastaveno?“

15 Se soudku jedno víko sňal
a Odilii ven vyňal
a vytáhl ji z vody.

Vyrostlo děvče pouhý květ
a bylo jí již dvacet let,
když vyšla na ulici.

20 Měšťanské děti střeží čest
a prály: Nalezencem jest,
ve vodě nalezena!

„Nechci se takto zvátí dát,
chci raděj otce vyhledat,
chci otce oplakávat!“

25

Poklekla ihned na kámen
a modlila se celý den
a štkála usedavě.

30

Tři dni tři noci dlela tak,
až ďábel otce z pekla pak
jí vynes na svých zádech.

Stalo se, víc se nestane,
víc dítě peklem nepohne
hříšnému kvůli otci.

Píseň o věcech marných

(Německá)

„Znám jednu děvku rozkošnou,
rád chtěl bych si ji vzíti,
kdy dovedla by ovesné
ze slámy hedváb přísti.“

5 — Bych měla slámy z ovesné
já tobě hedváb přísti,
tož musíš z listů lípových
mně košiličku šíti.

10 „Bych měl já z listů lípových
ti košiličku šíti,
tož musíš pro mne nůžky již
střed řeky Rýna vzíti.“

15 — Bych měla nůžky pro tebe
střed řeky Rýna vzíti,
tož musíš z proutku suchého
mně most tam postavit.

20 „Bych měl já z proutku suchého
ti most tam postavit,
tož musíš v bílé poledne
mně hvězdy vysvětliti.“

— Bych měla v bílé poledne
ti hvězdy vysvětliti,
máš ty mně žebřík postavit,
ať mohu k nebi lízti.

25 „Bych měl ti žebřík postavit,
bys k nebi mohla lízti,

máš na horu ty skleněnou
na mladém koni jíti.“

30 — Kdy na horu mám skleněnou
na mladém koni jíti,
máš ty mně k tomu ostruhy
z hladkého ledu slíti.

35 „Bych měl ti k tomu ostruhy
z hladkého ledu slíti,
tož musíš si je připnout pak,
kdy slunko nejvíc svítí.“

40 — Bych měla připnout ostruhy,
kdy slunko nejvíc svítí,
tož z vody s vínem smíšené
mně musíš bičík splísti.

„Bych z vody s vínem smíšené
měl bičík tobě splísti,
tož musíš horu obrovskou
mně v písek rozemlítí.“

45 — Bych měla horu obrovskou
ti v písek rozemlítí,
tož musíš zajet do moře
a přece u mne zbýti.

50 „Bych měl já odjet za moře
a u tebe přec zbýti,
tož musíš mně svou matku dát
co ženu s mladou lící.“

55 — A mám-li tobě matku dát
co ženu s mladou lící,
tož musíš viset sedm lét
a přece ještě žíti.

„A mám-li viset sedm lét
a přece ještě žíti,
tož nechci nikdy, nikdy víc
se s pannou poškádliti.“

ZE SÁGY O FRITHIOFOVI
OD ESAIASE TEGNÉRA

[Fragment]

Z 1. zpěvu (*Frithiof a Ingeborg*)

Kdy zlatovlasý vstává den —
a noční prchá šerý sen,
a vše své napíná,
tu děva, mládec vzpomíná,

5 A když již zašel den,
dóm noci otevřen,
a hvězd již plášť se rozpíná,
tu děva, mládec vzpomíná.

10 „O zemi, kteráž v zeleň vlasů
si věčně vplétáš květin krásu,
dej všechny květy jara svého,
zdeb jaré čelo mládce mého.“

15 „O moře, kteréž hlubné stěny
si perlou zdobíš zvláštní ceny,
nech nalézt největší, nejhezčí,
... hrdlo dívčino ověncí.“

20 „O slunce, oko světa žhoucí,
jež Odinův trůn krásíš stkvoucí!
Kéž bych tě mohla k zemi svésti,
by Frithiof moh tě za štít nésti.“

 „O luno, světlo v chrámě bohů,
jenž stříbro liješ na oblohu,
kéž mou jsi, a v tvůj lesk ten bledý
má dívka v zrcadlo hledí.“

Z 8. zpěvu (*Loučení*)

Ingeborg

Už šerí den, a Frithiof nepřichází!
Přec povolán byl včera slavný ting
na Belův rov; a vhodné místo to,
by osud dcery jeho rozsouzen.

5 Jak mnoho proseb stálo milostných
a slzí mne (vždyť Freya sčítá je!),
než zášti led tál v prsou Frithiofa,
bych vylichotila hrdému slib,
že kdys chce ruku podat v smíření.
10 Ach, tvrdým přece muž, a za čest svou
(tak pýchu nazývá) je lehko mu
i srdce věrné přivést v zničení.
Vždyť na prsou mu žena podobá
se mechu bledou barvou kvetoucímú
15 na příkrém čele skaliny; a pracně,
a nepovšimnut kámen objímá
a pokrmem mu slza rosy noční.

Nuž, včera osud můj už rozhodnut,
a slunce nad tím dávno zapadlo,
20 a Frithiof nejde — hvězdy bledé
tam v horách hasnou, jedna po druhé,
ach, s kačkou, která zaniká tu,
i naděje zas zmírání v prsou mých.
Však čeho nadíti se? Walhalla
25 mi nepřeje, já bohy zhněvala;
má ochrana, můj Baldur vznešený
je pohoršen, neb láska smrtelníků
dost svatou není bohův před zrakem,
a nesmí lidské blaho bez trestu
30 se blížit svatině, kde přísná moc
si nebešťanů stan svůj rozbila.

A jakou chyba má? — Proč horší se
náš čistý bůh pro lásku panenskou?
Vždyť čistou jest jak jasný pramen Urdy
35 a bez viny jak Gefioniny
sny ranní, slunce vznešené nezvrací
své oko čisté od milenců šťastných.
Noc ohvězdná, vdova po dnu starém,
v svém smutku slouchá ráda slibům lásky.
40 Co bezvinné jest nebem pod širým,
snad vinným pod klenbou se chrámu stane?
Mou láskou Frithiof jest. Jak daleko
má paměť sáhá, jej jen miluju.
Ten narozen již se mnou drahý cit,
45 a meznám počátku, a nemohu
ni pomnit, když nestávalo ho.
Jak ovoce se kolem jádra věncí
a v vzrůstu bohatém se kulatí
jak zlatý míč, kdy slunce letní září:
50 tak vzrůstala jsem, dozrávala též
kol jádra toho, bytost jesti má
jen krajní skořepinou lásky mé.
O odpusť, Baldure, já s věrným srdcem
jsem v sál tvůj vstoupila a s věrným srdcem
55 chci odejít: já vezmu s sebou též
je přes Bifrostův most a postavím
se směle se svou láskou před vás bohy.
Jak dítě Asino má láska bude
se v štítech hladkých zrcadlit a vznášet
60 se křídlem holubím vší prostorem,
až v lůno otce všehomíra dálné,
z nějž vyšla. — Proč as čelo mračí tvé
se v svitu šerící se jitřeny?
V mých žilách koluje jak v žilách tvých
65 krev Odínova též. — Co, strýče, chceš? —
Zdaž mohu lásku svou ti v oběť dát,
zdaž chci, — ač nebe tvého hodna jest.
Já mohu v oběť dáti štěstí své,

70 a štěstí zavrhnout, jak královna
svůj knížecí plášť odvrhne a přec
čím byla, zůstane. — Já rozhodla!
Své vňučky Walhall nemá stydět se,
vstříc jíti hodlám svému osudu,
jak v boji hrdina. — Aj Frithiof jde,
75 jak divý, bledý! Zřím, že stalo se!
S ním blíží se i přísná morna má.
Bud' pevným, srdce! — Vítám tě, ač pozdě.
Náš osud určen, čítedným na tvém
jest čele.

Frithiof

80 Nestojí i krvavé
tam runy, zvěstující hanu mou
a výsměch, z vlasti výpověď?

Ingeborg

O vzmuž se,
můj Frithiofe, a pověz, co se dělo;
já čekám připravená nejhorší.

Frithiof

— — —
— — —

Z 24. zpěvu (Smíření)

O jistém Baldurovi mluví jih.
Jsa synem děvy chudé poslán jest
nám otcem všehomíra, runy by
zde vysvětlil, jež nevysvětlené
5 se posud na štítech norn malezají.
Válečným heslem byl mu mír a láska
mu mečem, — nevinnost se usadila
jak holubice jeho na přílbu.
Žil, učil zbožně, zemřel, odpustil,
10 a pod palmami dán mu světlý hrob.
Však jeho slova jdou prý z kraje v kraj
a srdce změkčují, a ruce pojí,
a staví říši míru světu všemu.
Já neznám slov těch, v lepších chvílích svých
15 jsem míval o nich slabé tušení,
jak každé lidské srdce tuší je. —
A pozděj, vím to, přijde k nám a rozstře
své křídlo bílé přes severní stráně.
Však pro nás sever nemá víc své krásy,
20 dub zašumí nad rovy setlelých.

— — —
— — —